

Hoe lang bestaat ons konijn al?

Al van jongs af aan heb ik al interesse in geschiedenis, of dat nu vaderlandse geschiedenis of sociale geschiedenis is, ik vind het allemaal boeiend. Wie in de toekomst wil zien moet zijn of haar geschiedenis kennen.

Tekst: Gerrit Grooten

Afbeeldingen: Piet Kroon

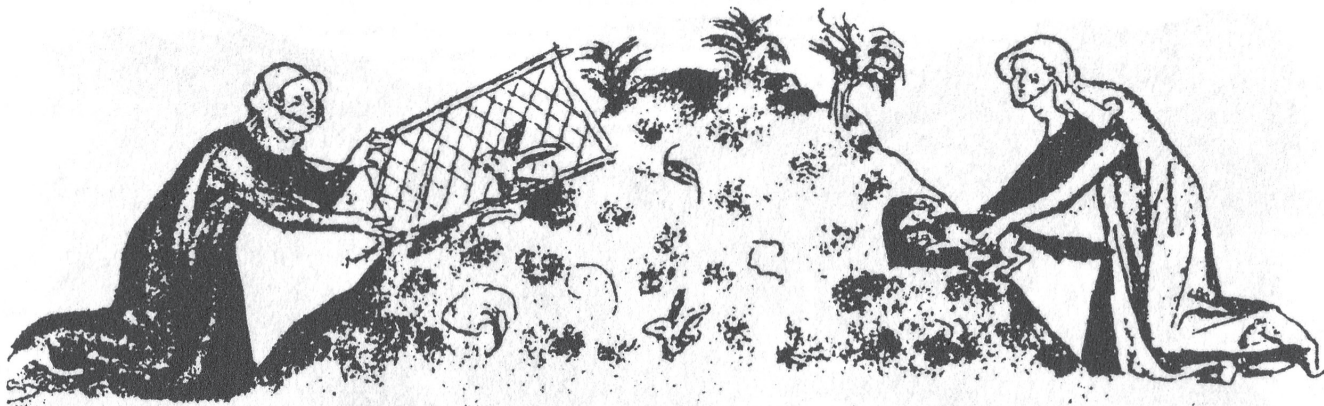
Vlaamse reus uit 1887, toen een topdier.

Als ik ergens iets vind over konijnen of hoenders dan wekt dat eveneens mijn belangstelling

Zo kwam ik onlangs op een donkere natte winterdag een artikel tegen in een oude Avicultura, waarvan ik u, maar vooral de jeugdigen, het een en ander niet wil onthouden. Al onze huidige konijnenrassen stammen af van het wilde konijn en dat is al veel ouder dan u wellicht denkt. Het behoort tot de oudste diersoorten ter wereld. In Noord-Amerika zijn fossiele resten van haasachtigen (waartoe de konijnen behoren) gevonden die 40 miljoen jaar oud zijn. Door veranderingen in de aardkorst, rijzen en dalen van de aarde waardoor continenten met elkaar zijn verbonden, of juist van elkaar zijn verwijderd, hebben sommige diersoorten zich naar andere streken kunnen verplaatsen en werden sommige soorten geïsoleerd, zoals vele buideldiersoorten in Australië. Tegelijk met de Mammoet, de Sabeltandtijger en de Holo-beer hebben de konijnen zich verspreid over Azië en Europa. Ongeveer een miljoen jaar geleden kwamen ze overal in Europa voor behalve in het noorden van Rusland. Het klimaat was hier toen subtropisch en zelfs tropisch. Maar toen de eerste ijstijd kwam kregen de konijnen het te koud. Ze trokken naar Zuid-Europa op het Iberisch schiereiland. De Phoeniciërs die vanuit Noord-Afrika op hun zwerftochten daar soms

aanlandden ontdekten de konijnen ook en vergeleken ze met de klipdassen in hun thuislanden. Spanje is het land waar vanuit de konijnen zich -toen het klimaat weer wat warmer werd-, weer over Europa verspreidden. Maar het duurde nog weer duizenden jaren voordat het konijn huisdier werd.

De Romeinen waren de eersten die zich daar min of meer mee bezig hielden. Zij verspreidden ze in de streken die ze veroverden en lieten ze daar los om op te jagen. Later hielden de Romeinen ze ook in omheinde omgevingen de zogenaamde 'leporariën' dit waren een soort hazen- en konijntuinen die beplant waren met struiken om de dieren te beschermen tegen vijanden. De konijnen plantten zich daar prima voort in tegenstelling tot de hazen die het in deze ruimtes minder aantrekkelijk vonden. Maar het 'haasje' werden ze allemaal, want ze werden gevangen en opgegeten. Een extra lekkernij waren de pasgeboren of zelfs de nog ongebornen jongen. Men geloofde dat ze de schoonheid van de vrouwen bevorderden. Wat dat betreft is er nog weinig veranderd, want nu anno 2018 worden er nog honderden Neushoorns gestroopt om de hoorn die bijvoorbeeld in China gebruikt wordt om de potentie te verhogen, je moet er maar opkomen. Overigens is het

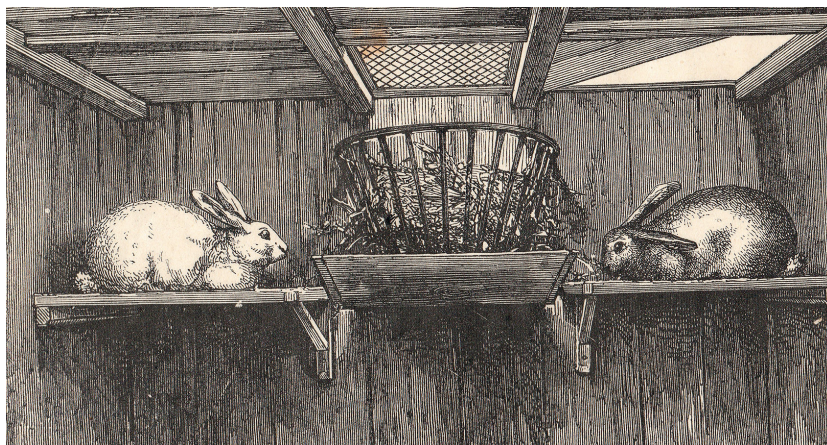
Zo werden konijnen in de middeleeuwen gehouden.

consumeren van pasgeboren of nog ongebooren konijnen de wereld nog niet uit. Zo was ik 15 jaar geleden met Hans Ringnalda, Nico van Bente en Nico van Wijk op een keuring in Valls in Catalonië (Spanje). Ik keurde daar nog konijnen die per paar in kooien zaten, met waterbakken en al. Ik heb mijn keurjas nog nooit zo vuil gehad! Op mijn vraag waarom dat zo was, kreeg ik als antwoord dat er dan beter verkocht werd. Drachtige voedsters brachten meer op omdat de jongen die er dan geboren worden meteen gegeten werden. Direct gefrituurd schijnt het een lekkernij te zijn. De darmpjes zijn nog schoon, alles wordt gegeten. Doen wij hetzelfde niet met sprotjes en andere vissoorten?

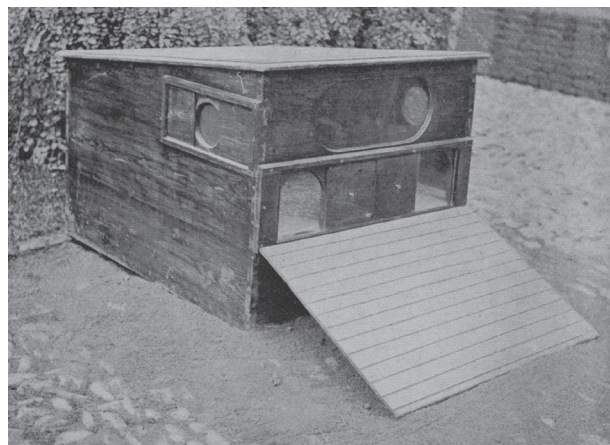
Na de ineenstorting van het Romeinse Rijk gingen de latere heersers zoals de Franken, Friezen en Saksen op dezelfde voet verder en zetten weer konijnen uit voor de jacht, totdat er zoveel schade aan de landbouw kwam dat het op sommige plaatsen strafbaar was om konijnen uit te zetten. Maar ook de konijntuinen bleven bestaan. De edelen trainden er hun valken voor de jacht en de vrouwen schoten ze met pijl en boog. Dat uitzetten van konijnen heeft in veel streken tot een ware plaag geleid o.a. in Australië waar natuurlijke vijanden geheel ontbraken en op het eiland Porto Santos waar in 1418 konijnen werden uitgezet die zich zo snel vermeerderden dat het voor mensen onbewoonbaar werd. In die konijntuinen en ook in de natuur zullen er in die tijd al wel mutaties, -plotselinge veranderingen in de erfvorm-, zijn voorgekomen, maar die konden zich, net als nu, in de natuur niet handhaven omdat ze hun natuurlijke schutkleur missen en bij de jacht vielen ze eveneens direct op. Pas toen met name de Franse monniken in hun kloostertuinen konijnen gingen houden werden de mutaties aangehouden en werd er zelfs verder

mee gefokt. In de 16e eeuw waren er al kleuren zoals zwart, wit, geel en blauw en ook al wat gevlekte dieren bekend, daardoor werden ook de pelzen waardevoller. Ook mutaties in haarlengte kwamen voor. De eerste Angora's zijn al in 1713 beschreven en werden toen al voor de wol gefokt. Uiteraard leken ze nog niet op de dieren die nu op de shows zitten. Een andere mutatie is juist het tegenovergestelde. Eveneens in een Franse kloostertuin werden uit normaalharige ouders jongen geboren met een zeer korte pels die op fluweel leek. De abt noemde ze Castor Rex wat Beverkonijn betekent en hij verwachtte er veel van in de bonthandel. Maar zoals het later ook met de Chinchilla en Zilvervos ging, was die hype maar van korte duur. Hoe bruikbaar ook, een konijnenpels wordt nooit een edelpels, zoals van een nerts of hermelijn, om maar iets te noemen. Het blijft een konijnenpels. Al kijk ik altijd met veel bewondering naar de schitterende jassen, kussens, sjaals en soms vloerkleden die de Frauen Gruppen in Duitsland weten te maken. Vooral een jas waar de vellen van Tankonijnen keurig op patroon in verwerkt waren, haal ik zo voor de geest. Een wat nieuwere mutatie is de satijnpels waarbij een verdunning in de haarschacht optreedt waardoor de pels glanzend wordt als satijn. Met die mutatie ben ik alweer in de vorige eeuw belandt.

Nu fokken we meer dan vijftig rassen, van Vlaamse reus tot Kleurdwerg met vele kleuren en tekeningen en met staande, hangende, lange en korte oren. Het konijn heeft zich in al die jaren tot een echt huisdier ontwikkeld, dat niet enkel in hokken, stalletjes en rennen wordt gehouden, maar ook in huiskamers. Heel veel mensen beleven er plezier aan, of het nu is voor een lekkere bout, voor de gezelligheid of om mee te showen in de sportfokkerij. ●

Zo werden konijnen in de 19de eeuw vetgemest.

Konijnenhok uit de 19de eeuw.